

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็วและมีผลกระทบตามมาคือเปลี่ยนแปลงในด้านวิถีชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม การพัฒนาจิตใจของคน วัฏจักรกระบวนการทางเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและองค์ประกอบของประชากร ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ให้รู้จักคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหาอย่างมีกระบวนการ มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม ประเทศชาติและต่อโลก ไม่เป็นภาระสังคม เป็นผู้ที่อนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาติไว้ ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวต้องอาศัยการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ดังนั้นการจัดการศึกษาของคนในชาติจึงเป็นภาระกิจหลักที่สำคัญของรัฐบาลในทุกประเทศ สำหรับประเทศไทยนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน ให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่ต้องเก็บค่าใช้จ่ายและให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ และปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ให้พัฒนาวิชาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2542, หน้า 41) เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 รัฐบาลจึงได้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ราชกิจจานุเบกษา, 2542, หน้า 5)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งได้กำหนดหลักสูตรแกนกลาง ซึ่งเป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นจากส่วนกลางเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้ในสิ่งที่จำเป็น หรือส่วนรวม จุดมุ่งหมายจะกำหนดเป็นภาพกว้างที่ต้องการให้ผู้ผ่านหลักสูตรได้เรียนรู้ในสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและเป็นพื้นฐานในการศึกษาในวิชาเฉพาะต่อไป โดยคำนึงถึงความจำเป็นที่ทุกคน

ต้องเรียนเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตร ตามสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติซึ่งหลักสูตรสามารถยืดหยุ่นได้ ซึ่งถือเป็นมาตรฐาน การเรียนรู้ในภาพรวม 12 ปี สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น แบ่งเป็นช่วงชั้นละ 3 ปี จัดเฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาจัดทำสาระในรายละเอียดเป็นรายปี / รายภาค ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาใน ชุมชน สังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณสมบัติอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนสังคม และประเทศชาติ รวมถึงจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และ ความสนใจของผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมายด้วย (กรมวิชาการ, 2544 ข. ความนำ)

กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้หนึ่งในหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ซึ่งเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาต้องเรียน ทั้งนี้เพราะกลุ่มสาระการเรียนรู้นี้ว่าด้วย การอยู่ร่วมกันบนโลกที่มีการ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจซึ่งแตกต่างกันอย่างหลากหลาย การปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม ทำให้เป็นพลเมืองที่รับผิดชอบ มีความสามารถทางสังคม มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม โดยให้ผู้เรียนเกิดความเจริญอกงามในด้าน ความรู้ ด้านทักษะและกระบวนการ ด้านเจตคติและค่านิยม ด้านการจัดการและปฏิบัติ ซึ่งในด้าน ความรู้นั้นเมื่อผู้เรียนจบช่วงชั้นที่ 2 (จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) ผู้เรียนจะต้องได้เรียนเรื่องจังหวัด ภาคและประเทศของตนเอง ทั้งเชิงประวัติศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพ สังคม ประเพณี และวัฒนธรรม รวมทั้งการเมือง การปกครอง และสภาพเศรษฐกิจ โดยเน้นความเป็นไทย (กรมวิชาการ, 2544 ก)

โรงเรียนอนุบาลวิเชียรบุรี (วัดในเรืองศรี) เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาการประถมศึกษาแห่งชาติ ตั้งอยู่ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ เปิดสอน ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2546 มีนักเรียนทั้งหมด 632 คน และมีครูจำนวนทั้งสิ้น 25 คน โรงเรียนอนุบาลวิเชียรบุรี (วัดในเรืองศรี) มีวิสัยทัศน์ คือ ให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถ เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรมและมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา เจตนารมณ์ของชุมชนใน ท้องถิ่น และมีแนวทางในการจัดการศึกษา คือ ดำเนินการจัดการศึกษาภาคบังคับให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตามมาตรา 17 ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวน 9 ปี ดำเนิน การเรียนการสอนให้เป็นไปตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ จัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก

โรงเรียนพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สมบูรณ์ พัฒนาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี ดำเนินการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนและดำเนินการสอนโดยเน้นให้มีคุณธรรมจริยธรรมและมีสุขอนามัยที่สมบูรณ์ จัดการศึกษาให้ผู้ด้อยโอกาส จัดการศึกษาขั้นปฐมวัย เป็นไปตามมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและเสริมประสบการณ์ใหม่ ๆ ดำเนินการประสานงานกับชุมชน ให้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ติดตามผลการศึกษาดูและ การประกอบอาชีพของนักเรียน (โรงเรียนอนุบาลวิเชียรบุรี, 2544)

จังหวัดเพชรบูรณ์ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่างแวดล้อมไปด้วยพื้นที่ป่าเขาเขียวฉจี ภูมิประเทศมีทัศนียภาพสวยงามไม่ว่าจะเป็นเขาค้อหรืออุทยานแห่งชาติน้ำหนาว ทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจคือ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพซึ่งได้รับรางวัล Thailand Tourism Award ประจำปี 2543 ประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โบราณสถาน ยอดเยี่ยม รวมไปถึงอาหารขึ้นชื่ออย่างไก่ย่างวิเชียรบุรี ขนมจีนหล่มเก่าและผลไม้ยอดนิยมของจังหวัด คือ มะขามหวานเมืองเพชรและลูกเสาวรสลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ลุ่มแบบท้องกระทะ พื้นที่ของจังหวัดมีลักษณะลาดชันจากทิศเหนือไปได้ ตอนเหนือเป็นทิวเขาสูง ตอนกลางเป็นที่ราบ ขนาบด้วยเทือกเขาเพชรบูรณ์ทางทิศตะวันออกและทิศตะวันตก มีแม่น้ำสำคัญไหลผ่านคือ แม่น้ำป่าสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นเมืองโบราณ ที่ยังไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าใครสร้าง เมืองนี้ขึ้นเมื่อใดสมเด็จฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงวิเคราะห์ว่าเพชรบูรณ์สร้าง ขึ้นมา 2 ยุค ในแห่งเดียวกัน วัดมหาธาตุและวัด โบราณเป็นหลักฐานยืนยันว่า ยุคแรก สร้างเมื่อเมืองเหนือคือ กรุงสุโขทัย หรือพิษณุโลกเป็นเมืองหลวง มีลำน้ำอยู่กลางเมือง ยุคที่สอง สร้างในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ซึ่งจะเห็นได้ว่าจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นจังหวัดที่มีความเจริญรุ่งเรืองในอดีต แต่ในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันมากขึ้น ซึ่งทำให้เยาวชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดของตน

จากการสัมภาษณ์บุคคลในท้องถิ่นเกี่ยวกับเรื่องความคิดเห็นในการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ต้องการให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถช่วยให้ ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในกลุ่มโรงเรียนทุกท่านมีความคิดเห็นตรงกันว่า ควรมีการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง เพชรบูรณ์ เนื่องจากเป็นการศึกษาเกี่ยวกับท้องถิ่นที่อยู่ของผู้เรียน และมีเนื้อหาที่เหมาะสม สอดคล้องกับท้องถิ่นของผู้เรียน

ดังนั้น เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสังคมยุคปัจจุบัน สัมพันธ์กับความต้องการของคนในท้องถิ่น และให้เนื้อหาวิชามีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมา สภาพทั่วไปทางภูมิศาสตร์ การประกอบอาชีพ สถานที่ท่องเที่ยว ศาสนาและวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตในสังคม และบุคคลสำคัญในจังหวัดของตนเองนั้น ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง เพชรบูรณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ปัญหาของการวิจัย

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องจังหวัดเพชรบูรณ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ควรประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ใดบ้าง

2. การนำหลักสูตรสถานศึกษาที่สร้างขึ้นไปใช้ จะเกิดผลอย่างไรในด้านความรู้ความเข้าใจและเจตคติของผู้เรียนต่อหลักสูตรสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดเพชรบูรณ์ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้หลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
2. เป็นแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ให้กับผู้บริหารการศึกษา ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
3. พัฒนานักเรียนให้สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำรงชีวิต

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาที่นำมาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เพชรบูรณ์ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีสาระการเรียนรู้ ดังนี้

- 1.1 ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของจังหวัดเพชรบูรณ์
- 1.2 สัญลักษณ์ของจังหวัดเพชรบูรณ์
- 1.3 ด้านานการสร้างหลักเมือง
- 1.4 ที่ตั้งและอาณาเขตของจังหวัดเพชรบูรณ์
- 1.5 ลักษณะทางภูมิประเทศ
- 1.6 ปัญหาอุทกภัยของจังหวัดเพชรบูรณ์
- 1.7 การคมนาคม
- 1.8 การประกอบอาชีพ การผลิตสินค้าแปรรูปจากการเกษตร
- 1.9 ขนบธรรมเนียมประเพณีผู้มพระคัมภีร์
- 1.10 การให้บริการของรัฐ
- 1.11 บุคคลสำคัญของจังหวัดเพชรบูรณ์
- 1.12 โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ
- 1.13 สินค้าที่สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดเพชรบูรณ์

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนอนุบาลวิเชียรบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวิเชียรบุรี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 32 คน เป็นกลุ่มทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา

3. เหตุผลที่ใช้ในการเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจากการกำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กำหนดว่าเมื่อผู้เรียนเรียนจบช่วงชั้นที่ 2 (จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) จะต้องได้เรียนรู้เรื่องจังหวัด ภาค และประเทศของตนเอง ดังนั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จึงเป็นชั้นแรกที่ต้องเรียนรู้สาระเกี่ยวกับจังหวัดของตนก่อนเป็นลำดับแรก

4. ในการดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ใช้เวลาการทดลองจำนวน 26 ชั่วโมง

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หมายถึง หลักสูตรระดับชาติที่กระทรวงศึกษาธิการจัดทำขึ้นเพื่อให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน เพื่อความเป็นเอกภาพของชาติในเรื่องความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดี การประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อ

หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การนำหลักสูตรแม่บทหรือหลักสูตรแกนกลางมาปรับ เพิ่ม ขยาย ลด หรือสร้างหลักสูตรย่อยขึ้นมาเสริมหลักสูตรแม่บทหรือหลักสูตรแกนกลางเพื่อให้เหมาะสม กับสภาพความเป็นจริง และความต้องการของท้องถิ่นนั้น ในการตอบสนองความต้องการของ ท้องถิ่น เพื่อพัฒนาหลักสูตรได้เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นดำเนินการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนเองของท้องถิ่นต่าง ๆ โดยเรียนรู้ เกี่ยวกับ เศรษฐกิจสังคม ตลอดจนพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ พัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของตนเอง ครอบครัว ท้องถิ่นรวมทั้งให้ผู้เรียนรู้จักท้องถิ่นของตนเอง และเกิดความผูกพันกับท้องถิ่น

หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น โดยนำ สภาพท้องถิ่น ทั้งเชิงประวัติศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพ สังคม ประเพณีและวัฒนธรรม รวมทั้งการเมือง การปกครองสภาพเศรษฐกิจ มาจัดทำเป็นสาระและกระบวนการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานกำหนด

หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษา ศึกษาศึกษาปีที่ 4 เรื่องเพชรบูรณ์ หมายถึง หลักสูตรที่ประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระ การเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง จังหวัดเพชรบูรณ์

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการจัดทำหลักสูตรที่ประกอบไปด้วยขั้นตอน การดำเนินงาน 5 ขั้นตอนได้แก่ 1. การสร้างหลักสูตร 2. การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้ 3. การทดลองใช้หลักสูตร 4. การประเมินหลักสูตรภายหลังการนำไปใช้ 5. การปรับปรุงหลักสูตร

การสร้างหลักสูตร หมายถึง การจัดทำเอกสารหลักสูตร ซึ่งประกอบไปด้วยผลการ เรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้

การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้ หมายถึง การประเมินหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องเพชรบูรณ์ โดยใช้เทคนิค ปุจฉาของค์เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ และกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อหาคุณภาพหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญก่อนนำหลักสูตรไปทดลองใช้

การทดลองใช้หลักสูตร หมายถึง การนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลวิเชียรบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โดยใช้เครื่องมือ 3 ชนิด

1. หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดเพชรบูรณ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หมายถึง แบบทดสอบวัดความรู้ เรื่อง จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อทดสอบผู้เรียนหลังจากจบการเรียนในหลักสูตร

3. แบบสอบถามเจตคติ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้วัดเกี่ยวกับความรู้สึกรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้หลักสูตรมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่สมบูรณ์

การประเมินหลักสูตรภายหลังการนำไปใช้ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและผลการใช้หลักสูตร เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณภาพและประสิทธิภาพของหลักสูตร

เทคนิคปูซองค์ (Puissance Measure) หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการตรวจสอบเอกสารหลักสูตรและการสอนที่พัฒนาขึ้นใหม่ ก่อนนำไปใช้จริง โดยวิเคราะห์องค์ประกอบ 3 ส่วนของหลักสูตร คือ จุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนสอน และการประเมินผล โดยใช้ตารางวิเคราะห์ของปูซองค์และสูตรของปูซองค์ในการคิดคำนวณ แล้วนำผลที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้เพื่อตัดสินคุณภาพของหลักสูตร